

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом Українського інституту експертизи сортів рослин

від 02. 08. 2024 року № 283-08

ПОРЯДОК

Організації та здійснення Моніторингу системи внутрішнього контролю в Українському інституті експертизи сортів рослин

І. Загальні положення

1. Порядок організації та здійснення моніторингу системи внутрішнього контролю (далі - Порядок) в Українському інституті експертизи сортів рослин (далі - УІЕСР) визначає механізм організації і функціонування здійснення Моніторингу системи внутрішнього контролю в УІЕСР (далі - Моніторинг).

Розроблено відповідно до статті 26 Бюджетного кодексу України, Порядку здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 року № 1001, Стандартів внутрішнього аудиту, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 04 жовтня 2011 року № 1247, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 20 жовтня 2011 року за № 1219/19957 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 14 серпня 2019 року № 344), Кодексу етики працівників підрозділу внутрішнього аудиту, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 29 вересня 2011 року № 1217, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 жовтня 2011 року за № 1195/19933, пункту 8 Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України (далі - Мінагрополітики), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 лютого 2021 року № 124, з метою регламентування процедур, що стосуються аспектів діяльності з внутрішнього аудиту, зокрема планування, проведення та документування внутрішніх аудитів, а також реалізації їх результатів.

Порядок базується на системі формалізованих та задокументованих правил і контрольних процедур, чіткому визначенні й закріпленні повноважень та відповідальності, що визначаються Статутом УІЕСР, затвердженим наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України (далі - Мінагрополітики) від 22.04.2022 № 242 (далі - Статут), положеннями про структурні підрозділи УІЕСР, посадовими інструкціями працівників. Порядок включає в себе політику, правила, заходи, плани, функції та процедури, що застосовуються для досягнення місій, цілей і завдань

для підтримування системи управління на основі ефективності та результативності при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів.

II. Завдання та мета Моніторингу системи внутрішнього контролю

1. Аудиторські завдання виконуються відповідно до Порядку 1001, Стандартів, даного Порядку та Кодексу етики працівників підрозділу внутрішнього аудиту, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 29 вересня 2011 року № 1217, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 жовтня 2011 року за № 1195/19933.

Не визначені Порядком аспекти діяльності з внутрішнього аудиту визначаються внутрішніми документами, що затверджуються Завідувачем відділу внутрішнього аудиту в установленому порядку.

2. Для забезпечення результативної системи внутрішнього контролю завданням Моніторингу є забезпечення компонентів, таких як:

- обізнаність керівництва УІЕСР щодо створення надійної, результативної системи внутрішнього контролю та відповідальність інших працівників за її забезпечення та функціонування;
- делегування повноважень, чіткі та прозорі лінії відповідальності та підзвітності структурних підрозділів, філій УІЕСР;
- встановлення порядків планування, бюджетування, реалізації наскрізних процесів, методів і процедур бухгалтерського обліку, складання та подання звітності;
- визначення систем та процедур попереднього, поточного та послідуного контролю на основі оцінки ризиків;
- чіткі та прозорі правила фінансової звітності, та звітності про результати діяльності;
- зменшення ризику помилок, порушень та неефективного використання ресурсів УІЕСР.

3. Метою Моніторингу є виявлення та оцінка відхилень у функціонуванні системи внутрішнього контролю в УІЕСР та його філіях, окремих її елементів, своєчасне вжиття заходів для усунення таких відхилень.

4. Завдання постійного Моніторингу заходів внутрішнього контролю:

- нагляд за фактичним виконанням заходів контролю відповідно до затверджених планів, графіків УІЕСР;
- контроль виконання заходів (дотримання термінів, суб'єктів тощо);
- нагляд за дотриманням порядку документування результатів заходів контролю та оперативного інформування керівництва УІЕСР.

5. Об'єкти постійного моніторингу заходів внутрішнього контролю:

- процедури, дії, засоби, операції, поточна діяльність у рамках реалізації заходів контролю.

6. Суб'єкти постійного моніторингу заходів внутрішнього контролю:

- керівники всіх рівнів та працівники структурних підрозділів та філій УІЕСР.

7. Завдання періодичного моніторингу заходів внутрішнього контролю:

- визначення корисності, ефективності, результативності, впливу та сталості наслідків реалізації;

- аналіз досягнення встановлених цілей;

- коригування планів та графіків проведення заходів контролю, надання пропозицій щодо подальших рішень із підвищення результативності.

8. Об'єкти періодичного моніторингу заходів внутрішнього контролю:

- результати, наслідки, вплив, економічність, ефективність та результативність заходів.

9. Суб'єкти періодичного моніторингу заходів внутрішнього контролю:

- відділ внутрішнього аудиту УІЕСР.

III. Принципи проведення Моніторингу

1. Здійснення Моніторингу забезпечується дотриманням наступних засадницьких принципів:

- розробки та проведення поточних та окремих оцінок для визначення стану системи внутрішнього контролю в УІЕСР.

- своєчасна оцінка недоліків системи внутрішнього контролю в УІЕСР, повідомлення їх відповідальним сторонам для вжиття коригуючих дій, у тому числі керівництву УІЕСР.

2. Для ефективної організації Моніторингу важливим є поєднання системного та процесного підходів.

3. Системний підхід передбачає виокремлення основних складових:

- суб'єкти (працівники, які виконують функції та процеси, що є об'єктом Моніторингу)

- об'єкти (функції та процеси постійного Моніторингу та періодичних оцінок діяльності УІЕСР).

4. Процесний підхід передбачає розгляд Моніторингу як ряду послідовних, безперервних, взаємозалежних дій, спрямованих на досягнення та виконання завдань такого Моніторингу.

IV. Заходи контролю що підлягають Моніторингу

1. Для запровадження дієвих заходів з Моніторингу в УІЕСР мають бути дотримані наступні умови:

- пріоритетність ризиків залежно від цілей УІЕСР. Моніторинг починається з визначення пріоритетних ризиків. Пріоритетність ризиків визначає ризики, що є достатньо вагомими для акцентування на них Моніторингу в УІЕСР та його філіях.

- визначення заходів контролю, що стосуються пріоритетних ризиків. Заходи контролю є основним об'єктом Моніторингу, що має підтвердити здатність системи внутрішнього контролю УІЕСР реагувати на пріоритетні ризики.

2. Перегляд впроваджених політик, правил, заходів (системи внутрішнього контролю) та їх корегування. Після визначення пріоритетності ризиків, заходів контролю та запровадження якісного інформаційно-комунікаційного обміну, здійснюється Моніторинг, з метою оцінки спроможності системи внутрішнього контролю реагувати на виявлені ризики і здатності забезпечувати ефективність та результативність діяльності УІЕСР, та його філій.

3. Для забезпечення рівня ризиків, що не перевищує попередньо визначений допустимий рівень, в УІЕСР мають упроваджуватися та підтримуватися наступні заходи внутрішнього контролю за:

- організаційним характером:

планові заходи контролю затверджені наказом директора УІЕСР, графіками проведення контрольних заходів в УІЕСР (інвентаризації, обстеження, огляди, спостереження).

позапланові заходи контролю, не включені до відповідних планів, що здійснюються призначеними особами в межах їх компетенції та повноважень за дорученням директора УІЕСР (у разі виявлення крадіжок, псування матеріальних цінностей, звільнення посадових осіб, відповідальних за їх збереження, тощо).

- часом здійснення:

попередні заходи контролю, передують прийняттю управлінського рішення чи здійсненню операції, процесу.

поточні заходи контролю, здійснюються в процесі виконання управлінського рішення, процесу чи проведення операції.

наступні (подальшого контролю) здійснюються після виконання управлінського рішення, операції чи процесу.

- характером контрольних дій:

превентивні, спрямовані на обмеження можливості виникнення ризику, помилок, відхилень чи інших небажаних наслідків (підбір кадрів на посади з матеріальною відповідальністю, процедури візування, погодження та затвердження);

директивні, впливають на поведінку персоналу для забезпечення досягнення конкретного результату (заходи розподілу обов'язків та повноважень, встановлення режиму доступу до матеріальних цінностей, інформаційних ресурсів);

виявляючі, перевіряють результати після виконання управлінського рішення, операції чи виникнення події, у тому числі виявляють відхилення чи небажані наслідки (інвентаризація, перевірка ведення складського обліку, дотримання порядку прийому та зберігання матеріальних цінностей на складах);

коригуючі, призначені для усунення відхилень чи небажаних наслідків, зменшення кількості ризиків помилок чи втрат (ротація персоналу, захист приміщень від несанкціонованого доступу до активів і бухгалтерських записів, санкціонування доступу до комп'ютерних програм та файлів із даними).

- за організаційним характером:

планові, заходи затверджені планами, графіками проведення контрольних заходів у бюджетній установі (інвентаризацій, обстежень, оглядів, спостережень);

позапланових, заходи, що не включені до відповідних планів і здійснюються за дорученнями ініціаторів призначеними особами в межах їх компетенції та повноважень (у разі виявлення крадіжок, псування матеріальних цінностей, звільнення посадових осіб, відповідальних за їх збереження тощо).

- способом регулювання:

нормативно врегульовані (проведення регулюється зовнішніми нормативними актами)

нормативно не врегульовані.

- об'єктами контролю:

заходи контролю операцій, спрямовані на операції до та після їх проведення, що пов'язані з використанням фінансових та матеріальних ресурсів бюджетної установи;

заходи контролю процесів, забезпечують дотримання встановлених параметрів під час проведення (виконання) певного процесу;

заходи контролю документів, передбачають використання дозволів на здійснення господарської операції, що є обов'язковим реквізитом будь-якого первинного документа.

заходи контролю ресурсів, спрямовані на закріплення відповідальності за збереження і використання ресурсів, що зменшує ризик їх утрати чи неправильного використання (укладання договорів про матеріальну відповідальність, видача довіреностей, встановлення режимів доступу до

інформаційних ресурсів, інвентаризація, яка забезпечує фізичну безпеку активів установи).

- періодичністю проведення:

постійні заходи контролю, проводяться через визначені контролюючими суб'єктами проміжки часу. Така періодичність проведення заходів контролю установлюється директором УІЕСР (періодичний підрахунок і порівняння сум, відображених в облікових записах, порівняння результатів фізичної інвентаризації та запасів з обліковими записами);

систематичні заходи внутрішнього контролю здійснюються постійно протягом усього періоду функціонування об'єкта контролю за фактами господарської діяльності, що відбуваються постійно.

епізодичні заходи внутрішнього контролю передбачають здійснення контрольних дій у разі необхідності перевірки певних фактів діяльності у визначений суб'єктом контролю термін.

V. Періодичність застосування

1. Моніторинг внутрішнього контролю в УІЕСР полягає у здійсненні постійного моніторингу та періодичної оцінки.

2. Постійний моніторинг здійснюється у ході поточної діяльності УІЕСР та його філій, та передбачає управлінські, наглядові, інші дії керівників усіх працівників структурних підрозділів, та філій УІЕСР під час виконання ними своїх обов'язків для визначення та коригування відхилень.

3. Обов'язком відповідальної особи за організацію внутрішнього контролю є моніторинг внутрішнього контролю на безперервній основі, що включає перевірку його функціонування згідно з визначеними завданнями і цілями, внесення належних коригувань відповідно до змін внутрішнього і зовнішнього середовища у функціонуванні УІЕСР та його філій.

4. Періодичність застосування моніторингу заходів контролю включає наступні види діяльності:

- перевірка вчасності та повноти виконання затверджених річних планів контрольних заходів УІЕСР, дотримання графіків проведення окремих контрольних заходів упродовж поточного року, виконання працівниками структурних підрозділів та філій контрольних функцій, зазначених у посадових інструкціях. Реалізація одного заходу контролю, що передбачає декількох виконавців у кожній сфері які призначаються наказом директора УІЕСР, із визначенням сфери відповідальності;

- періодична оцінка передбачає виконання окремих функцій, завдань на періодичній основі та здійснюються працівниками відділу внутрішнього аудиту УІЕСР для об'єктивного аналізу результативності

системи внутрішнього контролю.

Під час проведення періодичної оцінки використовуються наступні категорії:

- економічність (зменшення затрат на проведення заходів контролю);
- ефективність (поліпшення результатів заходів контролю за певного обсягу затрат на їх проведення);
- результативність (об'єктивність визначення заходів контролю в контексті досягнення ними мети).

VI. Завдання внутрішнього аудиту

1. Внутрішній аудит здійснюється для оцінки функціонування системи внутрішнього контролю в УІЕСР, надання рекомендацій щодо її поліпшення.

2. Періодичні заходи моніторингу здійснюються відділом внутрішнього аудиту за наказом директора УІЕСР.

3. Завдання внутрішнього аудитора полягає в оцінці результативності функціонування системи внутрішнього контролю, у тому числі, оцінці достатності та ефективності впроваджених заходів контролю у процесах, що досліджуються під час внутрішнього аудиту, надання директору установи відповідних рекомендацій щодо удосконалення системи внутрішнього контролю.

4. Внутрішній аудит забезпечує поточні управлінські рішення, реалізацію основних завдань та функцій з урахуванням змін зовнішнього та внутрішнього середовищ, та проведеної оцінки ризикових сфер діяльності УІЕСР.

5. Після проведення періодичної оцінки Моніторингу, отримані та опрацьовані результати мають бути зазначені в аудиторському звіті та надані на розгляд директору УІЕСР.